

หน่วยที่ใช้ในการศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ศึกษาวิจัยนั้นได้เลือกใช้พื้นที่ในจังหวัด เชียงใหม่ โดยกำหนดศึกษาเปรียบเทียบสองพื้นที่กล่าวคือ เขตอำเภอเมืองแทนในเมืองและพื้นที่อำเภอจอมทองแทนพื้นที่ชนบท ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนข้อศึกษาตามปัจจัยทางสภาพเศรษฐกิจและสังคมว่า ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีสิ่งเหล่านี้ต่างกัน จะมีทัศนคติและพฤติกรรมต่อการซื้อเสียงเลือกตั้งแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งสภาพพื้นที่ที่ศึกษาวิจัยเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งในปัจจัยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ความสำคัญในการเลือกพื้นที่นี้ เนื่องจาก เชียงใหม่ เป็นนครที่มีบทบาททางการเมืองการปกครองในพื้นที่แถบนี้มาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน เป็นเมืองศูนย์กลางการบริหารราชการรัฐกิจการค้า การคมนาคม การท่องเที่ยว และศิลปวัฒนธรรมและประการสำคัญทางการเมืองคือ ตามสถิติของกระทรวงมหาดไทยในเรื่องภูมิภาคกับการซื้อเสียงเลือกตั้ง ปรากฏว่า ภาคเหนือเป็นภาคที่มีการซื้อเสียงมากเป็นอันดับสองของประเทศ และด้วยความแตกต่างกันอย่างสูงในสองพื้นที่ กล่าวคือมีประชากรทั้งภาคเกษตรกรรมอุตสาหกรรมรวมตัวกันในพื้นที่เดียวอย่างจำกัด น่าจะทำให้เราเห็นภาพหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมต่อการซื้อเสียงเลือกตั้ง ว่าแตกต่างกันอย่างไรในความเป็นเมืองและชนบทกำหนดอิทธิพลเฉพาะอย่างไร

เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่มากเป็นอันดับสองของประเทศ ประมาณ 20,107,057 ตารางกิโลเมตร โดยร้อยละ 80 เป็นพื้นที่ภูเขา จุดเด่นของสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดมีหลายประการเช่น ดอยอินทนนท์ ซึ่งเป็นดอยที่สูงที่สุดของประเทศ เป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำหลายสายและด้วยเหตุของสภาพภูมิอากาศดีคือว่า เป็นสภาพอากาศดีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีผลทางการเกษตรอยู่ใน

ระดับดี ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมขนาดย่อย จนกลายเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เพื่อ
 รองรับผลผลิตทางการเกษตรและกระจุกตัวอยู่ในเมือง และด้วยความสวยงามของ
 ภูมิประเทศและสภาพอากาศ ทำให้คนนิยมมาท่องเที่ยวจนเกิดเป็นอุตสาหกรรมกา
 รท่องเที่ยวที่ขยายวงกว้าง เศรษฐกิจภายในเมืองเฟื่องฟู ความเจริญที่เกิดจาก
 การขยายตัวของอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีผลทำให้ความเปลี่ยนแปลงมีสภาพชีวิตคนเกิด
 ขึ้นในเมืองมีความแตกต่างกับคนในชนบทซึ่งอยู่ห่างไกลอย่างสิ้นเชิง

สภาพโดยทั่วไป

ประชากร 1,432,983 คน ชาย 727,512 คน หญิง 705,476 คน
 การปกครองส่วนภูมิภาค 19 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ 196 ตำบล 1,692 หมู่บ้าน
 การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล

การเลือกตั้ง ปี 2529 มีเขตการเลือกตั้ง ออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย

เขต 1 - อำเภอเมืองเชียงใหม่ - อำเภอดอยสะเก็ด

- อำเภอสันกำแพง - อำเภอสารภี

เขต 2 - อำเภอเชียงดาว - อำเภอแม่แตง

- อำเภอแม่ริม - อำเภอฝาง

- อำเภอแม่อาว - อำเภอพร้าว

- อำเภอสันทราย - กิ่งอำเภอเวียงแหง

- กิ่งอำเภอไชยปราการ

เขต 3 - อำเภอสะเมิง - อำเภอสันป่าตอง

- อำเภอหางดง - อำเภอฮอด

- อำเภอดอยเต่า - อำเภออมก๋อย

- อำเภอจอมทอง - อำเภอแม่แจ่ม - กิ่งอำเภอแม่วาง

หมวดอายุ	ประชากร		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
0-5	55406	52647	94826	6.82
6-10	59805	57282	117087	8.43
11-15	57171	54604	111775	8.04
16-20	57162	55428	112590	8.10
21-25	69314	67759	137073	9.87
26-30	81227	79058	160285	11.54
31-35	79627	76449	156076	11.23
36-40	59826	57569	117395	8.45
41-45	40444	37236	77680	5.60
46-50	29605	26640	56245	4.04
51-55	29449	28579	58028	4.18
56-60	30952	30209	61161	4.40
61-65	24167	23553	47720	3.43
66-70	16301	16136	32437	2.33
71-75	10095	9938	20033	1.44
75+	13012	15567	28579	2.01

ที่มา : สำนักงานกลางทะเบียนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่.

สภาพเศรษฐกิจ

รายได้หลักของประชากร เกิดจากการท่องเที่ยวและเกษตรกรรม โดยรายได้จากการบริการการท่องเที่ยว เป็นรายได้ที่สูงที่สุดโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 22.27 และรายได้จากการเกษตรกรรมประมาณ ร้อยละ 21.29 (สำหรับรายได้ทางเกษตรกรรมจะเปลี่ยนแปลงตามลักษณะดิน น้ำ อากาศ)

ลักษณะการขยายตัวทางเศรษฐกิจมีสูงและมีแนวโน้มจะมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะ การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม การเงินการธนาคาร ที่อยู่อาศัยการบริการและการท่องเที่ยว

ผลผลิตทั้งหมดของจังหวัดระหว่างปี 2527-2531 รายได้ของจังหวัดในรูปมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม เพิ่มขึ้นจาก 19,812 ล้านบาท เป็น 27,268 ล้านบาท (2527) หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.6 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด

การเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และในอัตราที่สูงขึ้นตลอดเวลา ประกอบกับอัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรของจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นในระดับต่ำ ทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นจาก 16,200 บาท/คน/ปี(2527) เป็น 20,742 บาท/คน/ปี(2531) และในปี 2532 เป็น 24,727 บาท

การลงทุนในกิจกรรมต่างๆมีการลงทุนที่ขยายตัวมากขึ้น ได้แก่ การลงทุนด้านหัตถกรรม อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการท่องเที่ยว การลงทุนในระดับรอง ๆ ลงมา ได้แก่ การลงทุนด้านธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ เช่น การจัดสรรที่ดิน บ้านจัดสรร และอาคารที่อยู่อาศัยต่างๆ มีประมาณทั้งสิ้น 3,715 ล้านบาท(2531) เพิ่มขึ้นจากปี 2530 เป็น 45.8

การเกษตรกรรม

พืชหลักได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง หอมหัวใหญ่ กระเทียม ลำไย โดยมี
ผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งจังหวัด มีมูลค่า 27,628 ล้านบาท 1 ใน 4 ของผลิตภัณฑ์ของ
จังหวัดมาจาก ภาคเกษตรกรรม (5,881 ล้านบาท)

การเลือกตั้ง

สำหรับแบบแผนการเลือกตั้งของเชียงใหม่ นั้น ผู้วิจัยจะอธิบายโดยใช่
การเลือกตั้งปี 2529, 2531 เป็นหลักเนื่องจากเป็นที่เริ่มมีการซื้อเสียงกันอย่าง
แพร่หลาย และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการวิจัยก่อนหน้าการเลือกตั้งปี 2535 จึง
จำเป็นต้องยึดหลักแบบแผนของการเลือกตั้งครั้งก่อน

การเมืองตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมากล่าวได้ว่า สส. ของเชียงใหม่เป็น
กลุ่มคนหน้าเดิมเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าในด้านของพรรคการเมืองแล้ว ที่นี้ก็เป็นพื้นที่
การแข่งขันของสามพรรคใหญ่ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรค
กิจสังคม ในช่วงสมัยแรกพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคที่มีที่นั่งมากที่สุด แต่ในสองสมัย
หลัง กลับเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่ถูกยึดครองโดยพรรคกิจสังคม ส่วนการเลือกตั้ง
ครั้งที่ผ่านมามีปี 2529 เมื่อมีการแตกตัวของกลุ่ม สส. หน้าเดิมจากพรรคกิจสังคม
มาเป็นพรรคสหประชาไทยที่นำโดย นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ที่นั่งสส. ก็ถูก
พรรคสหประชาไทย แย่งชิงและเข้ามามีบทบาทด้วย การเลือกตั้งครั้งล่าสุดปี
2531 เป็นการแข่งขันและช่วงชิงกันของสองพรรคใหญ่นั้นคือพรรคกิจสังคม และ
พรรครวมไทย โดยผลจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ปรากฏว่าทั้งสองพรรคได้
คะแนนเสียง

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลผู้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งของจังหวัดเชียงใหม่

ปี	จำนวนประชากร	จำนวนผู้มีสิทธิ	ผู้มาใช้สิทธิ ร้อยละ	บัตรเสีย ร้อยละ
2535	1,432,983	943,556	602,686 63.87	22,598 3.98
2531	1,345,715	885,089	550,609 62.39	(N/A) 4.37
2529	1,297,750	808,717	494,615 62.73	23,011 4.65
2526	1,232,967	780,880	335,915 45.58	(N/A) 5.20
2522	1,150,043	663,985	326,014 49.09	(N/A) 4.72

ที่มา: ที่ว่าการอำเภอเมือง เชียงใหม่.

หมายเหตุ : (N/A) คือ ไม่ปรากฏข้อมูล.

การหาเสียงเลือกตั้ง

การหาเสียงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ทั้ง 3 เขต มีวิธีการหาเสียงทั้งที่ เปิดเผยและไม่เปิดเผย

วิธีการเปิดเผย ซึ่งสามารถพบเห็นได้ในทั่วทุกห้องที่ ไม่เฉพาะเมือง เชียงใหม่เท่านั้นคือ มีการตั้งเวทีปราศรัยหาเสียง รถโฆษณาหาเสียง ป้ายโปสเตอร์ หรือแม้แต่การใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเผยแพร่ข่าวสารให้กับพรรคของตน

วิธีการที่ไม่เปิดเผย คือ ยุทธวิธีที่ทุกพรรคนิยมใช้หาเสียงคือ การจ่ายเงิน ในการซื้อเสียงเลือกตั้ง ด้วยวิธีการต่างๆมากมาย หรืออาจเรียกว่าเป็นวิธีการ "เจ้าบุญทุ่ม" ผู้สมัครแต่ละคนต่างก็ทุ่มกันไม่จำกัด เพราะเชื่อว่า เป็นวิธีการที่ได้ผล และมีประสิทธิภาพต่อการได้มาซึ่งคะแนนเสียงของตน โดยในจังหวัดเชียงใหม่พอ สรุปได้ว่า มีวิธีการ 4 รูปแบบคือ

- แบบมือถึงมือ
- แบบผ่านกลุ่มแม่บ้าน
- นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
- ผ่านกลุ่มหัวคะแนนอาชีพ

การหาเสียงในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งแบ่งเป็น 3 เขต ดังที่กล่าวไปแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้แสดงให้เห็นภาพของเขตเลือกตั้งที่ 1 และ 3 ซึ่ง เกี่ยวข้องกับหน่วยที่เลือกศึกษา

วิธีการทั้ง 4 นี้ถ้าพรรคใดต้องการจะอุดหนุนรายของคะแนนเสียงก็จะทำ ทั้ง 4 วิธีควบคู่กันไป ซึ่งจากวิธีการหาเสียงแบบไม่เปิดเผยนี้เอง ทำให้เราพบ ระบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม ที่ทำให้ผลของการหาเสียงแบบ ไม่เปิดเผยสำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดีนั้น คือ โครงสร้างทางสังคมที่เรียกว่า ระบบอุปถัมภ์ (patron-client system) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่ตั้ง

อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาอาศัยกันในทุก ๆ ด้าน โดยเน้นหนักเป็นรูปธรรมในด้านเศรษฐกิจ สำหรับความสัมพันธ์กันระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ในทางการเลือกตั้งนั้น มิใช่เงินและสิ่งของ หรือแม้แต่จะเป็นผลตอบแทนในรูปแบบที่เป็นรูปธรรมของผู้รับสมัครเลือกตั้งกับหัวหน้าคณะ หรือ หัวหน้าคณะกับประชาชนผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งหัวหน้าคณะในกรณีนี้ก็คือนั่ง 4 กลุ่มข้างต้น แต่ความสัมพันธ์ในประเด็นนี้ ต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่สืบเนื่องกันในการรู้จักมักคุ้นกันมานาน ดังนั้นการรับเงิน หรืออามิสสินจ้างเป็นการตอบแทนที่ผู้อุปถัมภ์ให้แก่ผู้รับการอุปถัมภ์ในการช่วยเหลือไปลงคะแนนเสียงให้แก่ตนเท่านั้น และความสัมพันธ์ก็ยังคงต่อเนื่องในการพึ่งพาอาศัยกันต่อไปอีก

เขตเลือกตั้งที่ 1

เขตเลือกตั้งที่ 1 เป็นเขตเลือกตั้งที่อยู่ในเขตที่เป็นเมือง มีประชากรหนาแน่น ประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่อำเภอเมือง อำเภอสารภี อำเภอดอยสะเก็ด และอำเภอสันกำแพง โดยเศรษฐกิจของเขตนี้โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับธุรกิจการท่องเที่ยง โรงแรม สถานเริงรมย์ สถานบริการ แหล่งท่องเที่ยวและการค้าขาย รวมทั้งอุตสาหกรรมแกะสลัก ทำร่ม ถือว่าเป็นเขตที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัด และนอกจากนั้น เขตนี้ประกอบด้วยอำเภอเมือง ซึ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาทุกระดับของจังหวัดทางภาคเหนือ มีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นสถาบันชั้นอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษาการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ จากการศึกษาวิจัยในการสำรวจความคิดเห็นหรือประชามติของประชาชนทั้ง 3 เขตการเลือกตั้ง ผลการสำรวจส่วนใหญ่การเลือก สส. จะเลือกตัวบุคคลเป็นหลักและคนรวย มีสิทธิที่จะได้รับเลือกค่อนข้างมากจากประเด็นนี้ อาจแสดงภาพได้ว่า คนรายนามานึ่งผลประโยชน์ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะได้รับ เป็นการเสริมความเข้มในการซื้อเสียงเลือกตั้งภายในจังหวัดเชียงใหม่มากยิ่งขึ้นเพราะแทนที่จะเลือกบุคคลที่เป็น สส. จากนโยบายพรรค หรือ เพราะความที่เขาเป็นคนดีกลับเลือกเพราะเขาเป็นคนรวย มีหน้ามีตาในสังคม

และรู้สึกว่าเขาสามารถให้ผลตอบแทนตามที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องการ และอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับเลือก จะเป็นผู้ที่มีฐานะทางการเงินดีทุกเขต เช่น นายสุบิน ปิ่นขยัน, นายสุรพันธ์ ชินวัตร หรือแม้แต่ นายวารินทร์ ลิ่มศักดิ์ากุล ซึ่งล้วนแต่มีธุรกิจการค้ามากมาย

เขตเลือกตั้งที่ 3

เขตเลือกตั้งที่ 3 เป็นเขตอำเภอตอนใต้ของจังหวัดประกอบด้วยอำเภอ 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสะเมิง* อำเภอหางดง* อำเภอสันป่าตอง อำเภอจอมทอง อำเภอช่อด อำเภอแม่แจ่ม อำเภออมก๋อย และอำเภอดอยเต่า ในเขตนี้มี สส. ได้ 3 คน และเนื่องจากในเขตเลือกตั้งนี้มีการแข่งขันกันสูง ระหว่างสองพรรคใหญ่ คือ พรรครวมไทยกับกิจสังคม ทำให้เกิดการใช้จ่ายเงินซื้อเสียงที่มีปริมาณสูง และ เมื่อพิจารณาตามฐานะของผู้สมัครแล้วจะพบว่า แต่ละคนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมากและมีกำลังในการซื้อสูง

จากสภาพพื้นที่วิจัย ที่มีสถานการณ์ซื้อเสียงมากและทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งควรศึกษาดูว่าเหตุใดระบบการซื้อเสียงจึงเติบโตมากขึ้นทุกวัน ซึ่งตามสมมติฐานของผู้วิจัยเห็นว่าทัศนคติเป็นตัวการสำคัญที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมแล้ว สิ่งที่อยู่เบื้องหลังทัศนคติคืออะไรมีผลทำให้ทัศนคติเป็นไปในทางซื้อเสียงได้อย่างไร ซึ่งก็คือ ส่วนสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

---

*อำเภอที่ถูกตัดมาจากเขตเลือกตั้งที่ 1.

วัฒนธรรมกับการเมือง

วัฒนธรรมและประเพณีของจังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือที่เรียกว่า วัฒนธรรมล้านนาไทย ซึ่งต่างจากภาคอื่นทั้งในด้านจิตใจ ภาษาพูด การแต่งกาย สภาพความเป็นอยู่ คนล้านนาหรือคนในภาคเหนือเป็นคนที่มินิสัยโอบอ้อมอารี สุภาพเรียบร้อย เป็นกันเองกับอาคันตุกะผู้มาเยือนจนได้รับสมญานามว่า ดินแดนถิ่นไทยงาม มีประเพณีที่สืบทอดกันมานานและปฏิบัติต่อเนื่องกันมา ลักษณะเฉพาะในภาพรวมที่ต่างจากที่อื่นมีผลทำให้ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองเป็นรูปแบบเฉพาะท้องถิ่นอีกด้วย

สภาพภายในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น มีความแตกต่างกันระหว่างความเป็นเมืองและชนบทค่อนข้างสูงมีผลทำให้วัฒนธรรมของทั้งสองพื้นที่มีความเข้มต่างกันด้วย โดยในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองเช่นอำเภอเมือง ความเข้มข้นของวัฒนธรรมจะมีน้อยกว่าในชนบท กล่าวคือ คนในเมืองแม้ว่าจะมีลักษณะของวัฒนธรรมล้านนาปรากฏอยู่ แต่สภาพความเจริญของเมือง ทำให้วัฒนธรรมความเป็นเมืองแทรกซ้อนด้วยเหตุของความแตกต่างกันในด้านอาชีพซึ่งคนในเมืองส่วนใหญ่จะมีอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรม เครื่องจักร และอาชีพอื่นๆ โดยมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ภาวะทางเศรษฐกิจที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงมาก ทำให้การแข่งขันทางธุรกิจสูงตามไปด้วย มีการรับข่าวสารรวดเร็วและประกอบกับความ เป็นเมืองที่มีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอยู่ในพื้นที่ จึงเป็นแหล่งที่มีการอพยพเข้าออกของประชากรอย่างสม่ำเสมอ ระดับการศึกษาของประชากรโดยส่วนใหญ่จะอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าชนบท การไหลเวียนของข่าวสารก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเมื่อทุกอย่างอยู่ใน กลไกของการแข่งขัน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมเป็นไปในลักษณะไม่ ค่อยสนใจความเป็นไปของผู้อื่นมากนัก มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองเท่านั้น

ขาดการรวมกลุ่มที่ถาวร และความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มค่อนข้างห่างเหินกัน ระบบอุปถัมภ์กันในสภาพความเป็นเมือง เป็นระบบพึ่งพาอาศัยกัน เชิงวัตถุนิยมแบบรูปธรรมอย่างเด่นชัด เช่น การฝากบุตรหลานเข้าโรงเรียน นอกจากการพึ่งพาอาศัยกันโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวแล้ว ยังต้องใช้เงินเป็นส่วนประกอบอีกด้วย จากประเด็นนี้เราจะเห็นภาพ ของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ โดยจ่ายเงินตราเป็นเครื่องต่อรองซึ่งจะโยงไปสู่เรื่องการเมืองให้เห็นว่า การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง กลายเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งซึ่งมีเงินตราเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ ในการเลือกตั้งหรือไม่นั้น ไม่สามารถคาดเดาได้ด้วยเหตุที่คนในเมืองมีความรู้เรื่อง ข่าวสารการเมืองดี ไม่ปฏิเสธที่จะรับเงิน แต่จะลงคะแนนให้กับผู้สมัครรายนั้น ๆ หรือไม่อาจเป็นเพราะเหตุผลอื่น ที่นอกเหนือไปจากการได้รับอามิสสินจ้างในกรณีต่าง ๆ

ในด้านศาสนาพุทธ ความเชื่อในเรื่องศาสนาสำหรับคนในเมืองนั้นยังคงปรากฏอยู่ เห็นได้จากการมีประเพณีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและคนในเมือง ปฏิบัติแต่ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับวัดอาจไม่ใกล้ชิดกัน เหมือนในพื้นที่ชนบทเนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจที่บีบรัดมากขึ้น คนในเมืองจะเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับวัดในกรณีเทศกาลงานบุญเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ทำให้อิทธิพลของศาสนาที่มีผลต่อจิตใจและการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลเจือจางลงไปด้วย

การเจริญเติบโตที่ปรากฏทำให้บุคลิกภาพ ค่านิยม ความเชื่อหรือการปฏิบัติตัวของชาวเมืองแตกต่างไปจากชนบท อย่างไรก็ตาม ในกรณีของค่านิยมพื้นฐาน 8 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลจะมีผลต่อจิตใจของคนในเมือง แต่ลดความเข้มข้นลงไปเนื่องจากคนมีการศึกษาสูง มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์แบบไม่เป็นบุญคุณ และสิ่งสำคัญคือความสัมพันธ์ที่ไม่ได้ใกล้ชิดกันเช่นในชนบท

สำหรับสังคมชนบทนั้น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาจกล่าวได้ว่าเป็นร้อยละ 80 ของประชากรทั้งจังหวัด เมื่อบุคคลมีอาชีพทางทำไร่ ทำนา ทำสวน ลักษณะความสัมพันธ์ที่ตามมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แน่นแฟ้นรวมทั้งการรวมกลุ่มของเครือญาติขนาดใหญ่ ภายในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ที่ทั้งนามธรรมและรูปธรรม การบริหารการปกครองภายในหมู่บ้านมีหัวหน้าหมู่บ้านที่ชาวบ้านเรียกกันว่า ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่แทนชาวบ้านในการติดต่อกับทางราชการ การค้าขาย เนื่องจากชาวบ้านได้รับการศึกษาน้อยจึงต้องให้ผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าทำการแทน ในส่วนนี้เราจะเห็นความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ที่ชาวบ้าน (ผู้รับอุปถัมภ์) ต้องพึ่งพาอาศัย ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน (ผู้อุปถัมภ์) ซึ่งในด้านการเมือง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือผู้มีอิทธิพลอื่นๆจะทำตัวเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง นำเงินมาแจกจ่าย และในเวลานั้นเป็นเวลาที่บ้านต้องตอบแทนแก่ผู้อุปถัมภ์กลับคืนบ้าง โดยได้รับเงินหรืออำมิสสินจ้างเป็นสินน้ำใจ ตอบแทนด้วยความเต็มใจ จะพบได้ในคำสุภาภิตของคนในชนบทว่า "เสียเงินเสียค่าขงอิหาได้ ของอยู่ใต้ ยังลุ่มวิสัย เสียน้ำใจ จะหาไหนได้" ซึ่งมีความหมายว่าเงินทองเป็นของนอกกาย ถ้าไม่ตายหาเอาเมื่อไหร่ก็ได้ แต่คนที่มีน้ำใจจะหาที่ไหนไม่ได้ ควรจะรักษาน้ำใจกันไว้ การใดที่ทำไปแล้วถ้าเป็นการเสียน้ำใจกันไม่ควรทำ ยิ่งเป็นการแสดงให้เห็นภาพของการรับเงินและอำมิสสินจ้างมากขึ้นในสังคมนี้โดยไม่เห็นว่าเป็นสิ่งผิด สิ่งที่ช่วยทำให้ความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ในแนวทางนี้มีความถาวรอยู่คู่กับสังคมชนบทนั้น เป็นด้วยเหตุของอิทธิพลทางศาสนา ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจและกิจกรรมของชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้มีช่วงเวลาว่างมากกว่าชาวเมือง จึงนิยมเข้าฟังเทศน์ทำบุญ อยู่สม่ำเสมอไม่เฉพาะแต่ในเทศกาลเท่านั้น ทำให้ชาวบ้านได้รับรู้เรื่องศาสนามากและนำเอาคำสั่งสอนทางศาสนามาปฏิบัติ เช่น ศิลต่างๆมากำหนดการกระทำของตน เพื่อจะได้ดำเนินพฤติกรรมอย่างถูกต้อง และไม่เป็นบาป อาจยกตัวอย่างให้เห็นได้เช่น การปฏิบัติตามศีล 5 ข้อ 4 ในเรื่องการพูดปดถือว่าเป็นบาป ซึ่งในกรณีการรับปากว่าจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้ที่มาให้เงินตน ชาวบ้านก็

จะลงคะแนนเสียงให้ตามที่พูด ด้วยเหตุนี้จะพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งในจังหวัด เชียงใหม่ที่แบ่งเป็น 3 เขตนั้นจะใช้จ่ายเงินซื้อเสียงและใช้ยุทธวิธีหาเสียงในชนบทเป็น ส่วนใหญ่ โดยในชุมชนเมืองจะแทบไม่ใช้จ่ายเงินหาเสียงเลย จากประเด็นนี้จะพบว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยการระดมจากหัวคะแนนด้วยความเต็มใจ โดยขาดความสำนึกทางการเมืองด้วยตนเอง จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดมสะท้อนให้เห็นค่านิยมทั้ง 8 ประการ ที่มีอิทธิพลในการกำหนดทัศนคติ และ พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสังคมชนบท นั่นคือ ความเป็นสังคม เกษตรกรรม ทำให้ชาวบ้านขาดความกระตือรือร้นในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องห่างไกลตนเอง แต่ที่ไปลงคะแนนเสียงให้กับใครเพราะอาจเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของผู้สมัคร เช่น เป็นผู้มีเงิน มีอำนาจ หรือเพราะความเป็นผู้อาวุโสของผู้ชักจูง เช่น หัวคะแนน รวมทั้งการตอบแทนตามระบบอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นเรื่องของการรักพวกพ้อง

จากการเปรียบเทียบให้เห็น ภาพความแตกต่างในการรับวัฒนธรรมของคนในเมืองและชนบทแล้ว เราจำเป็นต้องศึกษาโครงสร้างของอายุตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานในการวิจัยในครั้งนี้ว่า วัฒนธรรมมีผลอย่างไรกับอายุ และการเมือง เรื่องการเลือกตั้ง อาจกล่าวได้ว่า คนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในการถูกระดมมากที่สุด คือ คนที่อยู่ในวัยสูงอายุ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมและศาสนา เนื่องจากเป็นคนรุ่นเก่าที่ถูกปลูกฝัง มาจากอดีตประกอบกับโครงสร้างอุปถัมภ์ที่แน่นแฟ้นจึงทำให้คนสูงอายุมีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยการถูกระดม และมีโอกาสรับเงินหรืออามิตสินจ้างมากที่สุด ทั้งนี้โดยไม่มีความแตกต่างกันระหว่างคนในเมืองและคนในชนบท

ส่วนในวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว อาจกล่าวได้ว่า ศาสนาและ วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อ ทัศนคติและพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และที่สำคัญในการรับเงินจากการซื้อเสียงเลือกตั้งน้อยกว่าวัยสูงอายุและพบความแตกต่าง

ในเมืองและชนบท กล่าวคือ คนในวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาว เป็นวัยที่อยู่ในระหว่างการทำงานและการศึกษาเล่าเรียน สำหรับในเมืองจะเป็นคนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมสูง เวลาที่จะสนใจ ศาสนาและวัฒนธรรมน้อยและประกอบด้วย เป็นช่วงวัยที่ค่อนข้างขาดความต่อเนื่องจากวัฒนธรรมดั้งเดิม ทำให้มีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเบี่ยงเบนไปจากคนในวัยสูงอายุ จนถึงเป็นพฤติกรรมตรงกันข้ามในวัยหนุ่มสาวซึ่งอาศัยอยู่ในเมือง ส่วนผู้อาศัยอยู่ในชนบทจะเป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลของศาสนาและวัฒนธรรมมากกว่า ยังคงติดอยู่กับความคิด ความเชื่อดั้งเดิม ทำให้แนวโน้มการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นไปเพราะฤกษ์ยามและมีการรับเงินและอามิสสินจ้าง เช่นเดียวกับวัยสูงอายุ.